

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

У статті розглядається проблема формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання, визначені критерії та рівні готовності майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій навчання.

Ключові слова: *готовність к застосуванню інтерактивних технологій навчання, критерії та рівні готовності майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій навчання.*

Мета статті полягає у визначенні критеріїв формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання.

Завдання статті: визначити критерії та рівні формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання.

Основний матеріал та результати дослідження. Проблеми готовності вчителя до професійної діяльності висвітлені в роботах К.М. Дурай-Новакової, М.І. Д'яченко, Л. Кандибович, Н.В. Кузьміної, В.І. Лугового, В. Моляко, О.М. Пехоти, Л.П. Пуховської, М.С. Савіної, В.А. Семиченко, В. Сластьоніна, Ю.І. Турчанинової, Г.В. Троцько та інших.

Проблемами особистості, сутністю і закономірностями розвитку особистості в психології займалися такі вчені як З. Фрейд – засновник психоаналізу і психодинамічної терапії, А. Адлер – засновник індивідуальної психології, Е. Берн – розглядав проблеми особистості, її цілеспрямованості, У. Джеймс – вивчав питання ієрархії особистостей, Е. Еріксон – вікові особливості особистості, А. Маслоу – формування потреб особистості та їх зв'язок з мотивами, Я. Морено – особистість як елемент соціуму, де людина стала рефлексувати себе як змінювальну, рухому систему, Ф. Перлз – засновник гештальттерапії, указував, що людина – цілісна система фізичних, сенсорних, емоційних і когнітивних процесів, К. Роджерс – творець нового підходу до людини, центрованою на людині,

---

займався проблемами самоактуалізації особистості, К.Г. Юнг – розробляв теоретичні положення аналітичної психології, К. Ясперс – розробляв теорію пізнання, модель формування пізнання особистості.

Також проблемам теорії розвитку особистості присвячені роботи таких психологів: К. Абульханової-Славської, Б.Г. Ананьєва, Л.І. Божович, Л.С. Виготського, О.С. Гребенюка, В.В. Давидова, В.М. Мясищева, С.Л. Рубінштейна, Д.М. Узнадзе і т.д.

Проблеми технологій навчання, їх застосування та ефективності використання у школі, у вищих навчальних закладах представлені в роботах В.П. Беспалько, В.І. Євдокимова, М.В. Кларіна, О.М. Пехоти, Г.К. Селевко, В.В. Серікова, С. Сисоевої, І.С. Якиманської.

Теоретичні та практичні аспекти нових технологій навчання розроблені в роботах В.П. Беспалько, Л. Буркової, Г.К. Селевко, О.М. Пехоти, О.І. Пометун, Л.В. Пироженко, А. Панченкова, Т. Ремех, О. Саган, О. Стребної та ін вітчизняних і зарубіжних вчених.

Розглянувши роботи різних авторів з проблеми готовності до професійної діяльності, піддавши аналізу структурні компоненти готовності, виконані різними вченими ми прийшли до висновку, що єдиного підходу з цього питання немає. Вченими виділяється різна кількість структурних компонентів готовності. Проаналізувавши численні підходи до проблеми готовності до педагогічної діяльності, ми виділили 5 структурних компонентів готовності до використання інтерактивних технологій навчання: ціле-мотиваційний; змістовний; операційний; рефлексивний; інтеграційний.

Ми вважаємо, що формування готовності до застосування інтерактивних технологій навчання є особистісно-діяльнісним, оскільки, по-перше, студенти повинні мати цілісне уявлення про педагогічну діяльність. Так як опанувати даними технологіями і використовувати їх у подальшій своїй професійній роботі вчителя початкових класів можуть лише в діяльності, знаючи суть інтерактивних технологій навчання, особливості організації таких уроків, специфіку вибудовування відносин на них між учасниками освітнього процесу і т.д. По-друге, студент повинен прагнути пізнати особистість кожної дитини, забезпечити гармонійний і ефективний розвиток всіх дітей у класі в комфортних умовах. Вважаємо за необхідне, відзначити, що сформувати готовність до педагогічної діяльності можливо тільки в процесі професійної підготовки. Підготовка – являє собою процес, а готовність є з одного боку – мета, з іншого боку – результат цього процесу. Сформувати готовність майбутніх учителів початкових класів до використання інтерактивних технологій навчання, значить провести роботу

по засвоєнню, застосування інтерактивних технологій навчання, а отже, навчити вибирати необхідну інтерактивну технологію в залежності від теми, мети уроку, результату, якого хочеш досягти, від рівня підготовленості учнів, від особливого стилю роботи вчителя і т.д. Навчити студентів орієнтуватися у величезній кількості інтерактивних технологій навчання. Сформувати знання теорії і практики інтерактивних технологій навчання. Зуміти навчити майбутніх учителів організувати інтерактивний урок, організовувати навчання в діалозі, навчити уміло, грамотно керувати процесом взаємонавчання дітей з можливістю досягнення успіху всіма учасниками освітнього процесу.

У структурі готовності майбутнього учителя початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання, нами були виділені наступні компоненти: ціле-мотиваційний, змістовний, операційний, рефлексивний, інтеграційний. З метою визначення рівнів готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання були розроблені критерії готовності (Таблиця 1):

- 1) професійна спрямованість майбутніх учителів на застосування інтерактивних технологій навчання, сформованість мотивів, потреб у їх використанні, орієнтованість на застосування інтерактивних технологій навчання з метою різнобічного розвитку особистості кожної дитини; професійна спрямованість на застосування рефлексії, сформованість мотивів, потреб у її застосуванні;
- 2) володіння педагогічними, методичними, теоретичними і практичними знаннями з інтерактивних технологій навчання та їх використання в навчальному процесі початкової школи; володіння педагогічними, методичними, теоретичними і практичними знаннями з рефлексії та її застосування в навчальному процесі початкової школи при проведенні інтерактивних уроків;
- 3) сформованість педагогічних та методичних умінь, навичок у майбутніх учителів із застосуванням інтерактивних технологій навчання на уроках у початковій школі; сформованість педагогічних та методичних умінь, навичок майбутніх вчителів із застосування рефлексії на інтерактивних уроках у початковій школі;
- 4) знання власних і учнівських потенційних можливостей при застосуванні інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі початкової школи; знання власних і учнівських потенційних можливостей при проведенні рефлексії на інтерактивних уроках у початковій школі, вміння створювати індивідуально-прийнятну методику проведення уроків зі застосуванням інтерактивних тех-

---

нологій навчання.

Формування у студентів університету ціле-мотиваційного компонента готовності полягає в орієнтації дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки на глибоке усвідомлення важливості застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі початкової школи. Усвідомлення студентами вірних пріоритетів в освіті: розвиток особистості дитини, створення комфортних умов навчання, навчання у взаємодії, формування суб'єкт-суб'єктного освітнього середовища, застосування активних технологій навчання.

Змістовний компонент полягає в збагаченні змісту дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки теорією і практикою інтерактивних технологій навчання, їх застосування, з метою оволодіння студентами новими знаннями про інтерактивні технології навчання, їх класифікації, правила організації роботи і т.д. Операційний компонент знайде відображення в практичній частині дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки. Він буде полягати у формуванні у студентів загальнопедагогічних і частнометодичних умінь і навичок із застосування інтерактивних технологій навчання, створення суб'єкт-суб'єктних відносин, комфортних умов навчання у навчальному процесі початкової школи.

Рефлексивний компонент знайде відображення в теоретичної та практичної частини дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки, буде націлений на усвідомлення студентами важливості проведення рефлексії у власній навчальній діяльності та на придбання необхідних знань, умінь і навичок з організації рефлексії на уроках у навчальному процесі початкової школи при проходженні студентами педагогічної практики та у подальшій педагогічній діяльності.

Інтеграційний компонент є комплексним показником якості. Полягає у формуванні у студентів умінь з моделювання уроку із застосуванням інтерактивних технологій навчання, оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками, що сприяють проведенню інтерактивного уроку під час проходження ними педагогічної практики, і формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання.

Таким чином, нами визначені критерії та рівні готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних техно-

-
-
- логій: Навч. посіб. / О.М. Пехота та ін.; За ред. І.А. Зязюна, О.М. Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2003. – 240 с.
2. Побірченко Н. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх учителів у контексті реформування системи вищої педагогічної освіти // Рідна школа. – 2003. – № 3. – С. 3-5.
  3. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності. – К.: Вища школа, 1997. – 180 с.
  4. Савельев А.Я. Технологии обучения и их роль в реформе высшего образования // Высшее образование в России. – 1994. – №2. – с.21-34.
  5. Старева А.М. Аналіз стратегій розвитку закордонного досвіду професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів / Науковий вісник Миколаївського державного педагогічного університету. Педагогічні науки: Збірник наукових праць. Випуск 5. – Миколаїв: МДУ, 2003. – С. 92-100
  6. Старева А.М. Роль педагогічної практики в підготовці студентів до реалізації особистісно-орієнтованого навчання // Технології неперервної освіти: проблеми, досвід, перспективи розвитку. – Миколаїв: МФ НаУК-МА, 2002.

БЕКИРОВА Л.Е.

ПРОБЛЕМА ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К ПРИМЕНЕНИЮ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ

В статье рассматривается проблема формирования готовности будущих учителей начальных классов к применению интерактивных технологий обучения, определены критерии и уровни готовности будущего учителя к применению интерактивных технологий обучения.

Ключевые слова: готовность к применению интерактивных технологий обучения, критерии и уровни готовности будущего учителя к применению интерактивных технологий обучения.

BEKIROVA L.E.

THE PROBLEM OF FORMATION OF PREPAREDNESS FOR FUTURE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS TO USE INTERACTIVE TECHNOLOGY

The paper addresses the problem of formation of preparedness for future elementary school teachers to use interactive technology in teaching, the criteria and levels of preparedness of the future teachers to use interactive learning technologies.

Key words: willingness to use online learning technologies, criteria and willingness to damage the future teachers to use online learning technologies.